Glas zaveznikov

Leto II - Št. 337 — Informacijski dnevnik A. I. S. — Cena 4 lire

TRST, sreda 24. julija 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 12 Telefon št. 93354 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter visine (širina ena kolona): trgovski L. 27, mrtvaški L. 56 (osmrtnice L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 45. Davek ni vštet. Plačljivo v naprej. Oglase sprejema izključno: S.P.I., Società per la Pubblicità in Italia, Trst, ul. Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 4 (zaostale L. 8). Rokopisov ne vračamo.

BEVIN IN KING UPATA, DA BO ČLOVEŠTVO DOSEGLO MIR

Državniki že odhajajo na mirovno konferenco

LONDON, 24. julija — V govoru, ki ga je imel v prestolnici, je zunanji minister Bevin dejal, da upa, da bo kljub težavam mogoče vzpostaviti o pravem času trpežni svetovni red. Zunanji minister je imel govor pred anglo-nizozemskim združenjem in se ni izrazil o bodočnosti kot pretiran optimist. Izrazil se je obžalujoče, da leto dni po koncu vojne še ni sklenjena nobena mirovna pogodba.

«Vsak dan se oddaljujemo od vojnega ozračja sovražnosti in sovraštva, je dejal Bevin, in čimbolj pridobivamo moralno zdravje, toliko bolj bomo zmožni razumeti drug drugega in spoznati vprašanja, ki jih moramo rešiti v bodočnosti.

«Vprašanje miru se deli v tri obdobja. Prvo satelitske države, drugo bodoči videz Nemčije in tretje Daljni Vzhod». Toda zunanji minister je pojasnil, da so tri obdobja v medsebojni zvezi in da morajo imeti vprašanja Sredozemlja težak odmev v vprašanjih Daljnega Vzhoda. Zunanji minister je nato dejal, čeprav so nasprotja v zunanji politiki, se gotovo vsakdo boji nove vojne. Omahovanje, opreznost in potrpežljivost sedanjega trenotka morajo morda voditi k pravični rešitvi in k prepričanju, da zadnja vojna ni bila zaman. Kanadski ministrski predsednik Mackenzie King se je vkrcal na 27.000 tonski britanski prekooceanski parnik «Georgie» z namenom, da se bo udeležil pariške mirovne konference.

Dejal je, da upa, da bo konferenca kronana z uspehom; izjavil je tudi, da upa, da bodo imeli razgovori, ki se bodo pričeli 28. julija, za izid dokončni mir. Izjavil je, da mu je žal, da mora zapustiti Kanado v tem trenotku, zatrdil pa je, da se bližajo notranja državna vprašanja k zadosti ugodni rešitvam. Kanadski ministrski predsednik je izrazil razen tega svoje zadovoljstvo, da ima možnost dobiti poročila iz prve roke o položaju v Nemčiji in je dodal, da je njegov namen razgovarjati se z zaveznškimi voditelji v Berlinu

Albanski ministrski predsednik je poslal brzojavke zunanjim ministrom štirih velesil s pripombo, da ima njegova država pravico do vabila na mirovno konferenco.

ŽALNA SVEČANOST

New York, 24. julija

Radio New York poroča, da je 500 ljudi prisostvovalo žalni svečanosti v spomin na generala Dragomira Mihajloviča. Svečanost je bila v srbski pravoslavni cerkvi v Manhattanu.

PAPEŽ ODPUSTIL PREGANJALCU CERKVE

Rim, 24. julija

Vatikanske oblasti so potrdile, da je bivši gauleiter zahodne Poljske Arthur Greiser, ki so ga nedavno obesili, prosil papeža za posredovanje glede spremembe smrtne kazni. Papež je poslal prošnjo poljskim oblastem. Greiserjevo prošnjo je papež prejel preko poljskega veleposlanika v Italiji prof. Stanislava Kota, ki jo je izročil apostolskemu nuncliju pri italijanski vladi. V odgovoru na prošnjo je papež dejal: «Greiser, ki je prosil za našo pomoč, je bil zelo hud sovražnik Cerkve, katero je kruto preganjal kot upravitelj Warthelanda. Vendar po zgledu božjega Učitelja, ki je prosil za tiste, ki so ga križali, sprejemamo prošnjo in očetovsko prosimo pristojne oblasti, naj Greiserju podarijo življenje». Ta odgovor je dal apostolski nuncij veleposlaniku Kotu.

AMERIŠKI KREDIT ČEŠKOSLOVAŠKI

Washington, 24. julija

Izvozna in uvozna banka Združenih držav je javila včeraj, da so Združene države dale Češkoslovaški kredit 20 milijonov dolarjev za nakup surovega bombaža v Združenih državah. Po sporazumu bo banka dala naročila prodajalcem bombaža na zahtevo kreditne banke v Pragi. Banka bo delala z ameriškimi trgovinskimi bankami, ne da bi stopila v neposredni stik s prodajalci bombaža. Menice bodo izterljive 26 mesecev po izdaji in bodo obrestovane po 2½%.

PET PROŠENJ

New York, 24. julija

Ker je v ponedeljek potekel rok za včlanjenje v Združene narode, je prispelo 5 novih prošenj, ki so jih poslale Albanija, Siam, Zunanja Mongolija, Afganistan in Transjordanija.

ODSTOP PARAGVAJSKE VLADE

Asuncion, 24. julija

Uradno poročilo pravi, da so vsi ministri in državni tajniki Paragvaja javili svoj odstop predsedniku Morinigu, ki bo ta teden imenoval novo vlado. Ta odstop ima namen omogočiti sestavo vlade, ki bo omogočila zastopnikom dveh političnih strank, narodni republikanski stranki in revolucionarni stranki (zadnja podpira bivšega pobeglega predsednika) deliti odgovornost v vladi.

KOSANOVIČ O TRSTU

Washington, 24. julija

Novi jugoslovanski ambasador v Združenih državah Sava Kosanović je izjavil, da se Jugoslavija «ne bo pustila zapeljati v dejanje v Trstu, ki bi moglo ogražati mir». Ko je na neki tiskovni konferenci razpravljal o vesteh, po katerih bi naj bile postavljene močne jugoslovanske sile blizu Julijske krajine, je Kosanović zagotovil: «Mi ne vzdržujemo vojske, da bi vkorakali v Trst, toda ne bomo sprejeli nobene rešitve, ki ne bi bila v skladu z našimi življenjskimi interesi.

„SOVRAŽNIKI EGIPTA"

London, 24. julija

Egiptovski ministrski predsednik Sidki paša je označil za sovražnike Egipta 11 oseb, ki so jih aretirali zaradi incidentov preteklega tedna, v katerih so vrgli ročne bombe v neki britanski vojaški klub v Aleksandriji. Izjavil je: «Zelo mi je žal, da so atentatorji Egipčani, toda nimam jih za take, ker so dokazali, da so sovražniki Egipta». Aretiranci so člani egiptovske nacionalistične organizacije ekstremističnega značaja. Nekateri med njimi so priznali, da so tudi sodelovali pri drugih nasilnih dejanjih.

REDIN OPROŠČEN

Seattle, 24. julija

Zvezno sodišče je te dni oprostilo sovjetskega pomorskega častnika, poročnika Nikolaja Redina, ki so ga obtožili vohunstva in zarote. Redin je po oprostitvi pred sodiščem izjavil: «Gospe in gospodje sodišča, želim se vam zahvaliti za pravičnost te razprave v Združenih državah».

Bivšega predstavnika trgovinske komisije za sovjetske nakupe v Združenih državah Redina so oprostili obtožbe, da bi od ladjedelniških delavcev kupil tajnost novega tipa torpedovke «Yellowstone».

PODONAVSKA PLOVBA

Dunaj, 24. julija

Ameriške oblasti so v torek javile, da doslej še ni nikakega odgovora Sovjetov na ameriške predloge o vzpostavitvi rečne plovbe vzdolž avstrijskega toka Donave. Predloge so izročili sovjetskim oblastem 16. maja.

SLONICO SO MU NEMCI UKRADLI

London, 24. julija

Neki Nizozemec, lastnik slonice, ki so mu jo ukradli Nemci za časa zasedbe Nizozemske, je zdaj zahteval od odškodninskega urada britanske vojaške uprave, da mu vrnejo žival. Slonico so zares našli v Hannoverju, toda Nemec, ki je njen trenotni posestnik, je zanikal, da so jo ukradli med vojno temveč je trdil, da jo je dobil v zamenjavo za tovorni avtomobil šimpanzov. Funkcionarji britanske vojaške uprave so začeli s preiskavami

Komisija za človečanske pravice gospodarskega in socialnega sveta Združenih narodov ob priliki zasedanja v Hunter Collegeu v New Yorku. Od leve na desno: P. J. Schmidt iz tajništva ZN, dr. C. L. Hsia (Kitajska), K. C. Neogi (Indija), predsednica komisije gospa Eleanor Roosevelt (Združene države), Henri Langier (pomočnik glavnega tajnika), Nikolaj Kriukov (ZSSR) in Dušan Brkič (Jugoslavija).

ANGLEŽI O OBSODBI PASTUHOVA

London, 24. julija

Na neko vprašanje v poslanski zbornici je minister Noel Baker odgovoril, da je angleška vlada prejela vest «o obsodbi na 5 let zapora bolgarskega socialdemokrata Pastuhova, obtoženega političnega zločina». Noel Baker je izjavil, da je bil Pastuhov mnogo let zvest in pogumen član bolgarske socialdemokratske stranke in je posvetil vse svoje življenje osvoboditvi države prejšnjih tiranskih režimov in se je postavil proti Nemcem med okupacijo. Minister je izrazil globoko obžalovanje angleške vlade, da so bolgarske oblasti postavile pred sodišče moža s takšno preteklostjo in da ga je sodišče obsodilo na zaporno kazen, čeprav na razpravi niso ugotovili nobenega bistvenega dokaza proti njemu, kar so mu očitali voditelji obtožbe.

GOSPODARSKO ZDRUŽENJE ZAHODNE NEMČIJE

London, 24. julija

Ameriški zunanji minister je pojasnil ameriški načrt za gospodarsko združenje Nemčije kot ukrep za preprečenje gospodarske ohromelosti. V navodilih vojaškemu upravitelju ameriškega zasedbenega področja generalu McNarneyu izjavlja zunanji minister, da je nemogoče upravljati Nemčijo, razdeljeno v štiri ločena področja. V prvih dneh prihodnjega meseca bodo strokovnjaki v Westfaliji razpravljali o razvoju trgovine med ameriškim in angleškim zasedbenim področjem. Po vesteh iz Berlina sta angleški in francoski vojaški upravitelj sklenila sporazum o trgovini med obema področjema. Po tem sporazumu bo francosko področje dobavljalo kemične proizvode, les, papir in druge snovi, angleško pa v zameno železo, jeklo, gume, kolesa in druge izdelke.

NE REKVIZICIJA, AMPAK NADZORSTVO

London, 24. julija

Dopisnik «BBC» Dunaja poroča, da so Sovjeti zanikali ameriško poročilo, po katerem naj bi Rdeča armada rekvirirana ozemlja na avstrijskem področju. Sovjetska izjava poroča, da niso ničesar zaplenili, ampak da so ozemlja, ki so pripadala Nemčiji, postavili pod nadzorstvo, da preprečijo prenos lastninske pravice. Ta ukrep, nadaljuje izjava, je potreben, dokler ne bo rešno celotno vprašanje nemške imovine. Ameriške oblasti so predale avstrijskim avtomobilske delavnice «Steyer», ki leže na njihovem področju.

Atentat v Jeruzalemu

Povzročili so ga Židje, preoblečeni v Arabce - Židovska agencija obsoja dejanje, ker se zaveda moralne škode, ki so jo atentatorji prizadejali židovski stvari

JERUZALEM, 24. julija — *Uradno poročilo, ki ga je izdal glavni stan britanskih oboroženih sil o eksploziji v Jeruzalemu, pravi, da se je v ponedeljek ob 12.10 ustavil pred hotelom «Kralj David» civilni tovorni avtomobil. V vozilu je bilo izvestno število Židov, oblečenih po arabsko, kateri so izstopili, onesposobili vratarja in vstopili v hotel ter onesposobili tudi uslužbeno kuhinjsko osebje. Nato so raztovorili več posod za mleko skozi vrata za uslužbence.*

Nato so odnesli posode po hodniku in prišli mimo telefonske centrale, v kateri so bili na službi britanski pionirji. Odložili so jih naravnost pod uradi tajništva palestinske vlade.

Neki pionir pri telefonski centrali je slišal šum in šel ven, da bi videl, kaj je. Toda neki oborožen moški s samokresom ga je ustavil ter mu izstrelil dva strela v želodec in ga težko ranil. Deset minut nato so videli pobegniti iz pritličja hotela štiri ali pet Židov, oblečenih po arabsko.

Britanski vojaki so tedaj streljali in ranili enega izmed napadalcev. Tedaj je na ulici, izven hotela «Kralj David», nastala eksplozija, povzročena z odvračilnim namenom.

Ob 12.37 je strahovita eksplozija razrušila celo krilo hotelskega poslopja ter uničila 25 sob, ki jih je imelo tajništvo palestinske vlade in urad za obrambo ter varstvo glavnega stana britanskih oboroženih sil.

Iz ruševin glavnega stana britanskih oboroženih sil in iz sedeža palestinske vlade v hotelu «Kralj David» so do sedaj izvlekli trupla petih Angležev in 25 Palestincev.

Britanski Žid Benjamin Sheiken, eden izmed arhitektov, ki so napravili načrte za poslopje hotela «Kralj David», ceni, da dosega škoda, povzročena zaradi napada teroristov, 150 tisoč funtov šterlingov.

Bojijo se, da ni nobena izmed oseb, ki so ostale pod ruševinami, več živa. Več kakor 200 vojakov, med njimi tudi veterani iz Dunquerquea, italijanske kampanje in Arnheima, je poizkušalo odpreti prehod med ruševinami s pomočjo «buldozerjev» (strojev za odstranjevanje ruševin in avtomatičnih vrtalnih strojev. Dopisnik BBC, ki je bil v pritličju hotela v trenotku eksplozije, govori o velikem številu brun, cevovodov, zvitkov, kupov ometa in zdrobljenega stekla.

Jeruzalem je videti kot mrtvo mesto. Trgovine so zaprte in ceste prazne, z izjemo kakšnega vojaškega tovornega avtomobila ali kakšnega oklepnega voza. Kordon čet je zaprl okolico hotela, neposredno bližino pa strogo nadzirajo čete.

Židovska agencija in narodni židovski svet sta izrazila svoje občutke zgražanja nad tem, kar imenujejo prostaško dejanje, ki ga je izvršila tolpa «desperadov».

Palestinski židovski listi ostro žigosajo teroristični atentat na hotel «Kralj David».

Nacionalistični «židovski list» v angleškem jeziku «Palestine Post» pravi: «Največja nevarnost za skupnost prihaja iz nje same. V tem divjaškem zločinu ni nobenega smisla, nobenega upanja ter nobenega opravičila».

Ekstremno levičarski židovski dnevnik «Mishamr» pa piše: «Ta divjaški zločin ni tisto, kar pravijo njegovi storilci «borba proti vladni politiki», temveč «sabotaža cionističnih naporov».

Neodvisni liberalni židovski dnevnik «Haaretz» vidi v včerajšnjem zločinu oviro dela dr. Chaima Weizmana, predsednika židovske agencije, ki je zdaj na obisku v Londonu. List dodaja: «Dejanja, kakor je včerajšnji napad, lahko spravijo v nevarnost sam obstoj židovstva».

MADŽARSKA DELEGACIJA

Pariz, 24. julija

Madžarska bo poslala na mirovno konferenco delegacijo 14 članov, kateri bo predsedoval zunanji minister Janos Gyoengyoesy.

DANES EKSPLOZIJA 5. ATOMSKE BOMBE

London, 24. julija

Neko poročilo iz New Yorka pravi, da je viceadmiral Blandy odredil, da bodo izvedli poizkus z atomsko bombo pod vodo na Bikinskem atolu danes. To odredbo je izdal v dogovoru z vremenoslovci. «BBC» je poročala danes ob 8h, da bodo eksplodirali atomsko bombo okrog 15 ure po londonskem času.

VOLITVE V TURČIJI

VLADA: 356 poslancev
OPOZICIJA: 109

Carigrad, 24. julija

Izidi volitev v 58 pokrajinah so pokazali, da si je republikanska ljudska stranka (vladna stranka) zagotovila 356 sedežev od 465 v novi narodni zbornici. Demokratska stranka pod vodstvom bivšega ministrskega predsednika Dželala Bayarja je predstavnica najmočnejše opozicijske skupine in si je zagotovila 65 sedežev. Po neuradnih vesteh, ki so prispele iz prestolnice, naj bi ljudska republikanska stranka dobila v Ankari vseh 17 sedežev.

OBILNA ŽETEV V AMERIKI

Washington, 24. julija

Ameriški minister za poljedelstvo javlja, da bo letošnja pšenična žetev v Združenih državah zelo obilna. Po računih do 15. julija bo žetev dosegla 1 milijardo 132 milijonov in 75 tisoč mernikov, medtem ko je lanska, čeprav je tudi bila dobra, dosegla le 1 milijardo 123 milijonov mernikov.

ZMAGA LABURISTOV

Bexley, 24. julija

Britanska laburistična stranka je zmagala pri volitvah v okraju Bexley. Laburisti so dobili večino s 1851 glasovi.

Osnutek mirovne pogodbe s Finsko

ZSSR dobi Petsamo in Porkkalo, umakne pa se s polotoka Hangoe

WASHINGTON, 24. julija — *Osnutek mirovne pogodbe s Finsko predvideva izročitev pokrajine Petsamo Sovjetski zvezi. Nadalje Finska potrjuje, da da v najem Sovjetski zvezi ozemlje in vodo za zgraditev pomorskega oporišča na področju Porkkala, medtem ko se Sovjetska zveza odpove svojim pravicam na polotoku Hangoe.*

Po neki drugi točki mirovne pogodbe Finska «dovoljuje v smislu premirja Sovjetski zvezi uporabo železnic, vodnih poti, cest in zračnih prog, ki jih Sovjetska zveza potrebuje za prevoz moštva in materiala na pomorsko oporišče Porkkala».

V ostalem ohrani Finska meje iz januarja 1941, po zaključku sovjetsko-finskega spopada. Uvod k pogodbi priznava lojalnost, s katero se je Finska držala določil premirja iz septembra 1944.

Vojaške, letalske in pomorske točke pogodbe določajo:

«Otočje Aland ostane demilitarizirano; finska oboroženost in utrdbe morajo imeti za smoter samo notranji red in krajevno obrambo; finsko vojsko bodo znižali na 34.400 mož, vojno mornarico na 10.000 ton brodovja in 4.500 mož posadke, letalsko osebje na 3.000 mož; letalstvo ne bo smelo imeti bombnikov.

Pogodba vsebuje končno podobne točke kot mirovna pogoba z Italijo, in sicer o radijsko vodenih raketnih letalih ter o drugi posebni vojaški opremi, o sodelovanju pri preprečenju ponovne nemške oborožitve, o obvezi brezpogojnega sprejema civilnih pravic in določbe o ratifikaciji.

Glede reparacij osnutek za pogodbo določa, da mora Finska Sovjetski zvezi plačati 30 milijonov ameriških dolarjev in sicer v 8 letih z lesom in lesnimi proizvodi, papirjem, celulozo itd.

LA GUARDIA V RIMU

Sprejem v italijanskem parlamentu

Rim, 24. julija

Včeraj dopoldne je bila slovesnost sprejema Fiorella La Guardia v Montecitoriju (italijanskem parlamentu).

Ob 11.05 uri je prišel v dvorano volkulje, kjer ga je obkrožilo več kot 35 poslancev in številni italijanski in tuji novinarji. La Guardio so sprejeli s klici «Živel Fiorello La Guardia!», «Živela Amerika!».

Predsednik ustavodajne zbornice Saragat je v kratkem pozdravnem nagovoru na ravnatelja ustanove UNRRA poudaril, kako so besede La Guardie, ki jih je govoril v newyorškem radiu med vojno Italijanom, bile posebno drage srcem Italijanov in je prosil La Guardio, da sporoči svojim sonarodnjakom, da želi biti italijanski narod in ostati delovna sila v svetovni zgodovini.

La Guardia je takoj povzel besedo in izjavil, da se čuti počaščenega, ko ga je sprejela italijanska ustavodajna zbornica. Ko je potem govoril o ustanovi UNRRA, je La Guardia dejal, da bodo dosegle pošiljke za Italijo 5,600.000 ton, od česar so en milijon in poi že odposlali.

Ko je govoril o dejstvu, da je videl otroke na Kapitolu, katerim je ustanova UNRRA zelo pomagala, je La Guardia dejal dosedanjo: «Videl sem, da so ti otroci zdravi. Mislil sem tudi na stotine, tisoče in mogoče na milijone otrok, ki niso mogli imeti te pomoči in ki bodo mogoče, ko bodo odrastli, tvorili nezdravo generacijo. Poslanci, vse moremo obnoviti: hiše, imetje, stroje, človeške generacije pa težko rešimo in spet pridobimo domovini ter človeštvu.»

Ko je poudaril, da je Mussolini zanemarjal javno zdravje, da bi ustvaril spomenike egoizma, da bi s temi bivši Duce pred svetom pokazal svoja dejanja. La Guardia je zaključil in zatrdil, da je dal prvi in največji zabodljaj Italiji ravno Mussolini in da bi je morali upoštevati veliki naroči na mirovni konferenci.

Gospodarsko poenotenje ameriškega in britanskega področja zasedene Nemčije

BERLIN, 24. julija. — *Ameriški poveljnik v Nemčiji general Joseph McNarney je obvestil zavezniški svet, da ga je vlada Združenih držav pooblastila za sodelovanje z zastopniki drugih zasedbenih sil za ravnanje z zasedenimi področji kot z gospodarsko enoto.*

Te ukrepe — je rekel — bodo izvedli v pričakovanju sporazuma med štirimi velesilami, ki bo omogočil izvedbo potsdamskega sklepa za ravnanje s celotno Nemčijo kot z gospodarsko enoto, da bo tako doseženo gospodarsko ravnotežje v vsej državi.

McNarney je dodal: «Vlada Združenih držav je mnenja, da nobeno zasedbeno področje ne more samo skrbeti za svoje vzdrževanje. Ravnanje z dvema ali več področji kot z gospodarsko enoto bi pomenilo izboljšanje pogojev prizadetih področij».

McNarney je nato rekel, da stremi predlog Združenih držav za pospešitvijo ravnanja z Nemčijo kot z gospodarsko celoto in da so to ravnanje predložili v prepričanju, «da Nemčije ne morejo več dolgo upravljati v štirih zaprtih področjih brez svobodne medsebojne gospodarske izmenjave, ne da bi s tem tvegali gospodarski zastoj». Rekel je, da vlada Združenih držav ne želi, da bi se ta začetni zastoj povečal, ako je mogoče doseči gospodarsko enoto med posameznimi področji, kar naj bo začetek gospodarske enotnosti vse Nemčije.

Na britanskem zasedbenem področju v Nemčiji so ustanovili ameriški industrijski zvezni urad za pospešitev industrijskega sodelovanja med britanskim in ameriškim področjem.

Kot je izjavil vodja gospodarskega odseka ameriške vojaške uprave general Draper, bo omenjeni urad pomagal pri prevozu premaga in goriva iz britanskega področja na ameriško, kakor tudi za odpošiljanje rudarskih naprav in drugih strojev iz ameriškega področja v Porurje.

Ko obravnava liberalni «News Chronicle» načrt za gospodarsko poenotenje ameriškega, britanskega in francoskega zasedbenega področja, ki bi ga morali izvršiti kmalu, piše: «Zahodne velesile so zelo potrpežljivo pričakovale sovjetsko sodelovanje, toda ne morejo si dovoliti, da bi čakale še dalje. Ne bo lahko izpremeniti ta tri področja v dobro uravnovešeno enoto, ki bo zadostovala sama sebi, toda zahodne velesile lahko storijo velik korak k temu smotru s poenotenjem svojih gospodarskih načrtov. Medtem pa je še vnaprej upanje, da bodo Sovjeti v zadnjem trenotku spremenili svoj sklep ter se odločili pridružiti se ostalim zaveznikom v načrtu za poenotenje. Če napravimo hladen račun za in proti, bi to poenotenje končno lahko bilo v njihov prid».

Diplomatski dopisnik komunističnega lista «Daily Worker» pa nasprotno tolmači te predloge kot tvorbo proti-sovjetske fronte. «Britanska in ameriška vlada — piše — bosta ta teden delovali za dopolnitev načrtov razdelitve Nemčije in za tvorbo področja visoke finančne zahodne Nemčije».

Pomanjkanje papirja za časnike bo trajalo še tri leta

Montreal, 24. julija

Avstralski novinar sir Keith Murdoch je izjavil, da po njegovem predvidevanju še tri leta ne bodo izboljšali sedanjega pomanjkanja časopisnega papirja. Dejal je: «To bo lahko imelo resne posledice za demokracijo.»

Sir Keith, ki je bil predsednik avstralskega odposlanstva na nedavni imperialni tiskovni konferenci v Londonu, se je sestal z 8 ravnatelji kanadskih papirnic, ki zalagajo Avstralijo z velikim delom časopisnega papirja. Dejal je: «Pomanjkanje časopisnega papirja povzroča znižanje moči in ugleda tiska hkrati.»

Anglija je prisiljena omejiti na štiri strani svoje dnevnike. List «Daly Herald» prejema na primer le eno tretjino papirja, ki ga je uporabljal pred vojno. Položaj tiska v Angliji bodo lahko dovolj hitro izboljšali, toda ne bodo mogli tega napraviti, če ne bodo dobili na razpolago večje količine časopisnega papirja.

Učinka tega pomanjkanja ne čutijo v taki meri v Severni Ameriki, kjer še vedno uporabljajo papir brez varčevanja. Če sodimo krajevni položaj, bi lahko skoraj rekli, da ni omejitve v uporabi papirja.

Sir Keith je dodal, da Avstralija ne namerava razviti svojih papirnic, ker njeni gozdovi ne dobavljajo potrebnih surovin. Papirnice, s katerimi razpolaga, dajejo le neko določeno količino papirja, toda Avstralija želi prejemati večje količine snovi iz Kanade.

ZAPISKI

PLOVBA PO DONAVI

I.

Za sedanjim razpravljanjem o nadzorstvu plovbe po Donavi je že veliko zgodovine, piše londonski «Times». Mednarodna kontrola dela Donave se je začela leta 1856, toda načelo, na katerem so sloneli vsi mednarodni dogovori o Donavi — svoboda in enaki pogoji za vse ladje ter trgovino vseh držav — so spoštovali že zdavnaj prej.

Trije elementi sestavljajo mednarodno zgodovino Donave: (1) obalne države so vedno vztrajale, da imajo suverene pravice nad reko in obalami; (2) zahodne trgovske velesile, posebno Velika Britanija, so vedno zahtevale za vse enake pravice na Donavi pri trgovanju in plovbi; (3) velesile so vedno tekmovale v kritičnem področju izliva Donave. To področje je bilo dolga leta «zemlja nikogar» med Rusijo in Turčijo ter v dobi nekaj kritičnih mesecev leta 1940 med Rusijo in Nemčijo.

Plovba po Donavi se jasno deli v dva dela: rečna in pomorska plovba. Rečno plovbo predstavljajo večinoma premiki vlačilcev po toku in proti toku reke. Pomorska plovba se začenja v delti reke Donave ter predstavlja ves pomorski promet. To razlikovanje je razvidno tudi iz delitve poslov med «Evropsko komisijo» za nadzorstvo nad podonavsko plovbo, ki so jo ustanovili leta 1856, in «Mednarodno komisijo», ki so jo ustanovili leta 1920.

Rusija je bila po izročilu sovražna mednarodnemu nadzorstvu nad Donavo, ki se je začelo po njenem porazu v krimski vojni. Rusija je vedno obravnavala vprašanje plovbe po Donavi v zvezi s črnomorskimi vprašanji in Dardanelami. Vedno je ljubosumno gledala na tekmece v delti, za gornji tok Donave pa se je začela zanimati šele v novejšem času. Carska Rusija in Sovjetska zveza sta imeli različen vpliv na podonavsko plovbo. Odvisen je bil od tega, če je bila njena meja na donavskih obalah. Prvič je Rusija prišla do Donave leta 1812. Od konca krimske vojne 1856 do ustanovitve neodvisne Romunije 1878 carska Rusija ni imela meje na Donavi. Prav tako Sovjetska zveza ni prišla do donavske obale med leti 1917 in 1940, ko je v dogovoru z Nemčijo dobila Besarabijo. Danes je seveda Sovjetska zveza pravni in dejanski lastnik severne obale donavske delte.

Nemčija se je začela za Doňavo zanimati šele v novejšem času. Do 1918 se je zadovoljevala s tem, da je prepuščala vsa podonavska vprašanja svoji avstro-ogrski zaveznici. Tudi v času, ko je Hitler začel gospodarsko prodirati na Balkan, se je Nemčija zanimala rajši za plovbo po toku in proti toku reke, kakor pa jo je skrbel izhod na Črno morje. Toda nemški vojaški vdor na Balkan 1940 je iz Nemčije iznenada naredil «deltsko silo» ter jo spravil v spore s Sovjetsko zvezo.

Romunijo je berlinski mir 1878 sprejel za članico «Evropske komisije». Bila je vedno ljubosumna na svoje pravice v dolnjem teku reke. Med obema svetovnima vojnama je te pravice s pridom uveljavljala. Velika Britanija in Francija sta se v prvih petdesetih letih obstanka komisije opirali deloma na trgovske interese, deloma pa na politične, ki so se odražali v «vzhodnem vprašanju». Njuno najnovejše zanimanje — kateremu se je pridružilo tudi zanimanje Združenih držav — izhaja neposredno iz interesa za svobodo evropske in svetovne trgovine.

«Evropska komisija» za nadzorstvo plovbe na Donavi je stopila v življenje s pariškim mirom 1856 ter je krasen primer stalnosti ustanove, ki so jo ustvarili kot samo začasno. Njeni člani so bili Velika Britanija, Avstrija, Francija, Prusija, Rusija, Sardinija in Turčija. Imela je predvsem tehnično nalogo in ne politične. Donavska delta je bila v slabih razmerah; pesek jo je vedno zasipal in bila je zelo nevarna za plovbo. Komisijo so ustanovili zato, da odpravi te napake. Dali so ji dve leti, da izvrši svojo nalogo. Sklenili so, da jo potem razpustijo in nadomestijo z novo ustanovo, ki naj bi jo predstavljale samo obalne države, katere naj bi nadzorovale vso plovbo po Donavi od Ulma na Bavarskem pa do izliva v Črno morje.

Te ustanove niso nikoli ustvarili in «Evropske komisije» niso nikoli razpustili. Njeno življenje so vedno podaljševali z novimi pogodbami. Dajali so ji vedno nove privilegije in končno je ta komisija imela celo svojo zastavo, policijo in sodišče. Njen sedež je bil v Galacu, njena oblast se je raztezala od Braile do morja. Komisija je naredila izvrstno tehnično delo in obseg plovbe v spodnji Donavi se je stalno in hitro večal. Po 1918 so bile članice te komisije samo Velika Britanija, Francija, Italija in Romunija. V marcu 1939 je vstopila tudi Nemčija.

JULIJSKA KRAJINA

TISKOVNA KONFERENCA POLKOVNIKA BOWMANA

„Pričakujemo sodelovanje vseh za bodočnost Julijske krajine„

Izprtje v ladjedelnicah brez predhodnega posvetovanja z ZVU
Vprašanje civilne policije - Vodje nezakonite stavke so se «odtegnili pravici»

TRST, 24. julija — Višji častnik za civilne zadeve polkovnik Alfred C. Bowman je na tiskovni konferenci, ki jo je imel včeraj popoldne v uradih Zavezniške vojaške uprave v ljudskem domu in katere so se udeležili domači in tuji časnikarji, izrazil upanje, da bodo vse skupine prebivalstva Julijske krajine pustile ob strani svoja nasprotja in se posvetile bodočemu razvoju pokrajine v pametnih mejah.

Pred odgovori na vprašanja časnikarjev, ki se sučejo okrog sindikalnih vprašanj in civilne policije, je polkovnik Bowman poudaril, da je bila politika Zavezniške vojaške uprave vedno baviti se s takojšnjimi potrebami področja, namesto, da bi delali načrte za dolgo dobo za bodočnost. To politiko vodi Zavezniška vojaška uprava še zdaj.

V odgovor na neko vprašanje je polkovnik Bowman izjavil, da so izprtje v tržiških ladjedelnicah odločili brez predhodnega posvetovanja med ravnateljstvom Združenih jadranskih ladjelnic in Zavezniško upravo.

Zanikal je, da bi prevzem nadzorstva nad ladjedelnicami bil prekomeren ukrep in je vztrajal, da bi bilo treba imeti kakršen koli ukrep za izprtje ladjedelnic za upravičen. S pravnega stališča, je dodal, ne bi bila mogoča drugačna ureditev.

Glede trajanja nadzorstva nad ladjedelnicami s strani Zavezniške vojaške uprave, je vodja tega izjavil, da «upa, da bo mogel kmalu odpoklicati častnike iz ladjedelnic» in je dejal, da so bili med sindikalnimi voditelji in sedanjo upravo «obetajoči razgovori».

Na vprašanje, če bo Zavezniška vojaška uprava skušala prepovedati vsako politično delovanje s strani sindikalnih organizacij, je polkovnik Bowman odgovoril: «Upamo, da bomo mogli ustvariti položaj, v katerem bodo sindikalne organizacije mogle izpolnjevati svojo glavno nalogo, to je, služiti interesom delavcev. Če tega ne bo mogoče doseči z notranjo akcijo omenjenih organizacij, je mogoče, da bo Zavezniška vojaška uprava izdala zakonite vojaške ukrepe za dosego tega cilja.»

Posebno je poudaril, da je uprava ZVU skušala najti podlago za pogajanja z delavskimi predstavniki in je skušala odstraniti «politične zmešnjave», z namenom, da doseže sporazum.

Vodje nedavne nezakonite 12 dnevne stavke, so se «odtegnili pravici», je izjavil polkovnik Bowman v odgovor na neko vprašanje o pravnem položaju desetih oseb, odgovornih za stavko, ki se niso odzvali pozivu, ki jih je pozval pred oblasti Zavezniške vojaške uprave.

Dejal je, da bodo izdali potrebne ukrepe, da bodo spravili te osebe pred razpravo postopoma, ko se bo vsak izmed njih pojavil in se predstavil oblastem Zavezniške vojaške uprave.

Neki časnikar je vprašal, kaj naj bi se prav za prav zgodilo «plemenitemu značaju, kakršen je Anton Ukmar», eden izmed 10 voditeljev stavke; polkovnik Bowman je odgovoril:

«Mnogo je plemenitih značajev med njimi, toda kakor morejo taki značaji napraviti toliko različnih stvari, so prekršili zakon. Za nas je to obžalovanja vreden motiv, zaradi katerega so se te osebe znašle v takem položaju.»

Glede aretirancev zaradi obtožb, ki izhajajo iz nezakonite stavke, je Bowman dejal, da je izdal odredbe, naj te osebe hitro postavijo pred sodišče; z razpravami bodo končali do konca tedna.

Na vprašanje, če je Zavezniška vojaška uprava izrazila namen prečiščenja policijskih sil, je polkovnik Bowman odgovoril, da Zavezniška vojaška uprava ni izrazila nobenega namena o tem. Želja Zavezniške vojaške uprave je, da bi bile policijske sile kar najbolj učinkovite. Trenotno častniki policije uporabljajo znatni del svojega časa za povečanje zbora, ker se je to pokazalo za potrebno po nedavnih dogodkih.

Ker je čiščenje ali prečiščenje potrebno, a še neizvedeno, bodo vprašanje takoj upoštevali.

Polkovnik Bowman je poudaril, da je bilo vprašanje odstranitve iz policijskih sil, tega, kar je neki dopisnik nazval «protiljudske elemente», že mnogokrat načeto v zadnjih mesecih in je bilo predmet pozornih preučevanj.

Dejal je, da bi želel imeti večje število ameriških in britanskih častnikov, usposobljenih na policijskem področju za vzgojo policije v Julijski krajini, toda taki izvedenci so redki in jih je težko najti v vojaških vrstah.

V preteklih tednih so zaposlili več častnikov vojaške policije za pomoč tukajšnji policiji, toda vzgojiti agente civilne policije za obravnavanje civilnih vprasanj je dolgotrajni program.

Na vprašanje, če obstojajo ukazi ki prepovedujejo javna zborovanja, je polkovnik Bowman odgovoril, da ni bilo nikoli podobnih prepovedi, a da je pretekli teden vladala težnja, ne odobriti takih shodov.

Na vprašanje, ki so mu ga stavili, če bi Zavezniška vojaška uprava podprla pravno razsodbo, ki bi pooblastila zavod za socialno zavarovanje, da spet dobi v svojo posest urade na ulici Carducci 6, je polkovnik Bowman odgovoril «da bo Zavezniška vojaška uprava podprla vse odločitve redno ustanovljenih razsodišč, kadar ta zavzamejo uradni značaj.»

Ob koncu konference je polkovnik Bowman dejal:

«Želim poudariti, da je med političnimi spopadi Zavezniška vojaška uprava nadaljevala s svojim obnovitvenim delom, z uspehom, da je to področje doseglo pri obnovi stopnjo, kakršne še niso zabeležili na nobenem delu sveta pod vojaško upravo.

«Nadaljevali bomo kakor v preteklosti in nosili odgovornost uprave, toda prebivalstvo se ne bo smelo čuditi, če si ne bomo prizadevali kot preje pridobiti simpatije pri vseh. V preteklosti smo nekajkrat oprostili zadržanja, toda tega v bodočnosti ne bomo. V preteklosti smo sledili najboljšim smerem in bomo s temi nadaljevali z edinimi potrebnimi spremembami v zvezi z novim položajem».

Po poročilu iz Bukarešte grozi pridelkom v Romuniji uničenje zaradi hude suše. Letina v Romuniji že tako ni dobro kazala in so jo ocenili kot «komaj zadostno za notranje potrebe države».

Križarka „Huntington" pride v kratkem v Trst

Washington, 24. julija

Ameriški mornariški minister je javil, da je dobila 10.000 tonska križarka «Huntington» ukaz, da odpluje v Trst in se pridruži ameriškemu sredozemskemu brodovju.

Minister je to pojasnil kot «običajno razporeditev edinic» in dejal, da so izdali ta odlok že pred enim mesecem.

SPREMEMBA PODPOR IN ODŠKODNIN ZA BREZPOSELNOST IN JETIKO

Trst, 24. julija

1) Podaljšanje in razširitev posebne podpore za brezposelnost

Do 31. avgusta 1946 so podaljšali izplačevanje posebne podpore za brezposelnost, ki jo predvideva ukaz št. 82, vsem tistim, ki so jo že dobivali na dan 30 junija in če so ostali še nadalje brezposelni.

Posebno podporo za brezposelnost so dovolili od 1. julija do 31. avgusta 1946 vsem trem kategorijam delavcev, ki so bili odpuščeni ali ki nimajo dela od 1. januarja naprej. Za odpuščene po 30. 6. 1946 stopi odškodnina v veljavo dan po prenehanju dela.

Da bi imeli pravico na zgornjo podporo, morajo delavci predložiti prošnjo zavodu za socialno skrbstvo, ulica Corsi 1, do 15. avgusta. Za prošnje, ki jih bodo predložili po tem dnevu, bo podpora tekla od dneva vložitve.

2) Povečanje doklad za brezposelno odškodnino

Od 1. julija naprej so dvignili doklade dnevne odškodnine za brezposelnost s 30 lir na 50 lir za upravičence in s 5 lir na 8 lir na dan za vsakega nedoraslega otroka.

Navedena doklada in brezposelna podpora, dovoljena na podlagi obveznega zavarovanja, se ne sme kopičiti s posebno brezposelno odškodnino, ki jo je dovolila ZVU z ukazom št. 82.

3) Povečanje doklad odškodnine zaradi jetike

Od 1. julija so povečali doklade s 30 lir na 50 lir za upravičence in s 5 lir na 8 lir za vsakega nedoraslega otroka. Razen tega so zvišali doklado zavarovancem, ki nimajo nespreskrbljenih svojcev z 10 na 15 lir na dan.

Zaplemba jug. lir

Pred nekaj dnevi je policija prijela Ivanko Seppovo, stanujočo na Reki. Aretiranka, je prenesla na področje A 135.342 jugoslovanskih lir, z namenom, da bi jih zamenjala za italijanske lire. Zaplenjeno valuto so izročili Menjalnem uradu Zavezniške vojaške uprave.

RAZPRAVA V NÜRNBERGU

V zadnjem obdobju

Moto obrambnih govorov: skoraj vsi obtoženci so bili lutke druge vrste

Nürnberg, 23. julija

Mednarodno sodišče za vojne zločine, ki je imelo do zdaj 184 zasedanj, je včeraj začelo zadnje obdobje razprave proti 21 nacističnim voditeljem — vojnim zločincem.

V četrtek bodo verjetno vsi obrambni govori končani in bosta imela glavni angleški tožilec Hartley Shawcross in voditelj ameriške obtožbe Robert Jackson svoje končne obtožne govore. Nato bosta govorila še glavni francoski in sovjetski tožilec, ki bosta osvetila nacistične zločine predvsem s stališča človečanstva, morale in prava, kar bosta obravnavala tudi Jackson in Shawcross, toda manj podrobno.

Na včerajšnjem zasedanju je branilec dr. Bergold sprožil vprašanje bivšega Hitlerjevega namestnika Martina Bormana, ki ga imajo za mrtvega. Odrekel je sodišču pravico soditi ga v odsotnosti. Predsednik ga je prekinil z izjavo da je sodišče odločilo o tem vprašanju že pretekli november ter naj zato branilec opusti prve strani svojega govora o tem vprašanju. Bergold je trdil, da je z dejstvom, da je Borman v zadnjih urah skušal s tankom pobegniti iz že obkoljenega Berlina, dal zadostno verodostojen dokaz, da je Borman mrtev.

Branilec bivšega podpoveljnika Gestapa Kaltenbrunnerja je priznal, da je njegov varovanec kriv, a je zatrdil da manj, kot navaja obtožnica. Dejal je, da je Kaltenbrunner samo zrno v sistemu, v katerem je bil Himmler vrhovni sodnik nad življenjem in smrtjo. Čeprav je gojil protižidovska čustva in je veroval v tako zvano «delovno vzgojo» v koncentracijskih taboriščih, je bil nasproten zločinom pod Himmlerjevim vodstvom.

Branilec Rosenberga, največjega predstavnika nacistične rasne teorije, je zvrnil obtožbe, ki jih pripisujejo njegovemu varovancu, na Hitlerja in ostalih 7 nacističnih voditeljev.

Izjavil je, da je bil obtoženec kot prepričan antisemist zaskrbljen zaradi «previade, ki so jo dosegli Židje v nemškem javnem življenju», toda bilo bi nepravično zatrditi, da je imel slepo sovraštvo in zaničevanje do židovskega plemena.

Potem ko je dejal, da se delovanje Rosenberga v vzhodnih pokrajinah lahko označuje kot «pošten boj za mirno sožitje narodov», je zagovornik zaključil s trditvijo, da so bile težnje obtoženca iste kot one milijonov drugih Nemcev: časitne in poštene.

Branilec bivšega glavnega guvernerja Poljske Franka je trdil, da je bil njegov varovanec nasproten ukrepom, ki so jih izvajali v Poljski in da je poskušal odstopiti vsaj štirinajstkrat.

Glavna nit za razbremenitev Fritscheja je bila ta, da ni bil drugo kot funkcionar brez odgovornosti za upravno delovanje, ki ga je izvajal.

Branilec zloglasnega protižidovskega propagandista Streicherja je izjavil, da je imel njegov varovanec, ki so ga vsi imeli za odgovornega za uničevalna taborišča, v resnici manj odgovornosti kot kdor koli izmed dvajsetih obtožencev.

Obramba Schachta, Hitlerjevega finančnega strokovnjaka, je dejala, da je bil Schacht strokovnjak, katerega krivda je edino v tem, da se ob Hitlerjevem prevzemu oblasti ni zavedal, kaj je ta dejansko bil in kaj je nameraval. Branilec je trdil, da je bil Schächt pacifist in da bi bilo napačno mu krivdo za oboroževanje Rajcha isto, kot obsoditi tovarnarja avtomobilov, ker je pijan vozač povozil nekega pešca.

Zadnji so bili govori obrambe bivših vodij hitlerjanske mornarice Dönitza in Räderja. Branilec je trdil, da glavno poveljstvo nemške mornarice ni izdalo ukaza za napad podmornic na trgovske ladje do oktobra 1939, ko so skoraj vse trgovske ladje oborožili, medtem ko so potniškim ladjam v konvojih dovolili posebno nedotakljivost do l. 1940.

Räderjev branilec je v svojem govoru priznal, da je Nemčija vdrla na Dansko na pobudo Räderja samega, toda je pristavil, da je ta zadnji naredil ta korak, ker je mislil, da nameravajo zavezniki ustvariti novo fronto v Skandinaviji.

Odvetnik je tudi priznal, da nemški vdor v Norveški ni bil upravičen glede dejstva, da so britanski polagalci min skušali presekati zvezo med Narvikom in Nemčijo, toda je dejal, da je delo polagalcev min samo na sebi pomenilo kršitev norveške nevtralnosti.

Tedaj je predsednik sodišča vprašal: «Ali mislite reči, da kršitev nevtralnosti s strani neke države daje pravico kaki drugi, da napade kako nevtralno državo?» Branilec je odgovoril: «Ne».

Branilec bivšega vodje urada za mobilizacijo delavstva Fritza Sauckla je zahteval oprostitev obtoženca in je zatrdil, da je bil ta brezpomembna lutka v Hitlerjevi vladi, «človek z dobrimi nameni», ki je bil zvest do zadnjega, ki pa je vsakokrat, ko je zvedel za zločine, ki jih je ukazal Himmler, posredoval, da bi jih preprečil. Branilec je dejal, da so ekstremisti v stranki Sauckla večkrat obtožili, «da je predober s tujimi delavci».

Nato je govoril branilec bivšega šefa glavnega stana «Wermachta» generala Jodla, ki je izjavil, da je bil tudi njegov varovanec lutka druge vrste in da je zgubil poleti 1943 vsek stik z vladnimi oblastmi in zato ni vedel o ničemer, kar se dogaja.

TRST

Strelske vaje 88. divizije

Trst, 24. julija

Poveljstvo 88. divizije javlja, da bodo v četrtek in petek od 8.30 do 14. ure strelske vaje na strelišču 88. divizije, ki leži južno od Sv. Martina na Krasu, vzhodno od Redipulja in severno od Verme1jana in Ronkov.

PREHRANA

Razdeljevanje moke za polento. Danes bodo začeli razdeljevati potrošnikom II, VII in XII skupine po 1000 gr moke za polento. Konec razdeljevanja 31. t. m.; cena moki 20 lir za kg.

Testenine za delavce. Delavci, ki imajo dodatne nakaznice za težke in najtelje delavce, lahko dvignejo od danes dalje po 600 gr testenin; na isti obrok imajo pravico uslužbenci pri zavezniških silah, ki imajo dodatne nakaznice. Konec razdeljevanja 31. t. m.; cena testeninam 24 lir za kg.

Za bolnike. Imetniki bolniških nakaznic lahko od danes dalje dvignejo v pooblaščenih prodajalnicah cije in maslo za mesec julij.

Dve deklici in mati lažje ranjene pri eksploziji bombe

Policija poroča, da so bile neka ženska in njeni dve hčerki lažje ranjene včeraj dopoldne ob eksploziji bombe, ki so jo položili pod zid hiše v ulici Campanelle 161. Hiša je bila težko poškodovana.

Zaradi eksplozije je gospa Suplina, žena Jožefa Suplina, čuvaja v ladjedelnicah Sv. Marka, utrpela praske na rokah, medtem ko sta deklici ostali v domači oskrbi zaradi lažjih ran in živčnega.

Po eksploziji je policija našla neko drugo neeksplodirano bombo v nekem drugem delu zida pod stanovanjem agenta policije Julijske Krajine Klima.

Moka in sladkor v skladišču Acegata

Policija sporoča, da so med preiskavo, ki jo je napravilo včeraj kmalu po polnoči 40 agentov policije Julijske Krajine in nekaj članov Zavezniške vojaške policije v skladišču ACEGATA v ulici Broleto, našli 150 stotov moke in 6 stotov sladkorja «nezakonitega izvora».

V teku so preiskave za razjasnitev, kdo je kriv za namestitev moke in sladkorja v skladišču št. 4, kjer so oboje zaplenili včeraj zjutraj.

Blago so prepeljali v skladišče Seprala v oddelek št. 6 v pristanišču Viktorja Emanuela. Nikogar niso aretirali.

«Edinstvo» v živalskem vrtu

Ena izmed največjih redkosti londonskega živalskega vrta je mladi tibetanski medved panda, ki mu ga je nedavno poklonila kitajska vlada. Tibetanski medved panda je že zelo redka žival, ki izumira. «Edinstvo», kot je ime mlademu 13 mesecev staremu medvedu, tehta okoli 40 kg. Ko bo popolnoma odrasel, bo tehtal okoli 150 kg. S kitajskim darilom je londonski živalski vrt nadomestil izgubo, ki jo je utrpel o božiču 1944, ko je poginil stari panda medved «Ming». Mladi medved je v veliko zabavo otrokom, ki ga stalno obiskujejo. Na sliki vidimo otroke kentske vojvodinje, ki se zabavajo z medvedkom.

Peti dan škedenjske razprave

Sodišče odbilo predlog za oprostitev obtožencev

Peti dan razprave proti agentom civilne policije je predsednik otvoril zasedanje in je izjavil, da so predlog obrambe za oprostitev obtožencev odbili po podrobni preučitvi. Nato je dobila besedo obramba, ki je pričela z zaslišavanjem razbremenilnih prič.

Prva priča je bil policijski brigadir Tramo Peter, ki je bil v službi v bolnišnici 9. marca in ki se je tam razgovarjal z agentom civilne policije Pizzino Cosimom, ki je bil ranjen pri incidentu v škedenjski šoli.

Agent Pizzino Cosimo je dejal, da ga je 9. marca, ko je prispel v Škedenj z drugimi agenti civilne policije, obkolila podivjana množica, ki mu je grozila in ga nato ranila na glavi. Na ugovor javnega tožilca, da se dogodki 9. marca ne priključujejo z onimi zadnjega dne, je odvetnik branilec Flora ugovarjal rekoč, da morejo dejstva zanimati, v kolikor kažejo duševno stanje škedenjskega prebivalstva do civilne policije.

Naslednja priča nadzornik De Giorgi Umberto je zatrdil, da je zaslišal ranjene agente, ki jih je množica napadla v Gretti; Pizzina je zaslišal 9. marca, druga dva agenta pa desetega.

Nato je sledilo psičevanje policijskega brigandirja Volpija Giovannija, ki je dne 10. marca v bolniški ambulanti zasliševal dva ranjena agenta.

Agent Senni je pojasnil sodišču potek in je poudaril divjost množice ob prihodu njega in njegovih tovarišev.

Popoldansko zasedanje se je pričelo s pričevanjem narednika FSS Loveridgeja, ki je izjavil, da je šel 10. marca ob 16 uri z nekim jeepom vojaške policije v Škedenj. Komaj je prispel na trg, so pričeli zvanovi zvoniti in takoj za tem se je pokazal velik dotok ljudi, ki so prihajali proti policiji. Nadzorniku civilne policije, ki je pričakoval navodil in ki je bil neodločen kaj naj stori, je svetoval, naj telefonira svojim nadrejenim. Nekaj minut kesneje se je omenjeni nadzornik vrnil in je dejal, da so mu ljudje preprečili telefonirati. Tu je narednik Loveridge zatrdil, da je jasno slišal strel iz samokresa in okoli 10 sekund pozneje rafal. Ko ga je javni tožilec vprašal, s katere smeri naj bi prišel strel, je izjavil samo to, da sta prišla rafal in strel iz dveh različnih smeri. Razen tega je zatrdil, da je sledilo streljanje metanju okoli 50 precej velikih kamnov z neke terase; kamni so zadeli kamion civilne policije. Nadalje je izjavil, da je takoj nato zagledal truplo neke ženske, ki je ležala na tleh z nogami proti kamionu. Na vprašanje obrambe, če je bila množica sovražno razpoložena, je odgovoril pritrdilno.

Podnadzornik civilne policije Roberto Piemonte — druga razbremenilna priča na popoldanskem zasedanju — je dejal, da je zaradi proglasa Zavezniške vojaške uprave, ki prepoveduje razobešanje zastav na javnih zgradbah, izvzemši zaveznikih, prejel ukaz vojaške policije, da pošlje agente, da odstranijo zastave, ki so jih razvili na barkovljanski in škedenjski cerkvi. Z dvema desetarjema vojaške policije in dvema agentoma civilne policije je šel najprej v Barkovlje, kjer je župnik na njegovo zahtevo odstranil s cerkve zastavo. Nato so šli v Škedenj, kjer je dejal cerkovnik, da ne more ustreči njegovi želji, ker so dohodna vrata v zvonik zaprta. Na vprašanje, kdo ima ključe, je cerkovnik odgovoril: «Narod». Piemonte je razložil zadevo desetarjema vojaške policije, ki sta mu svetovala, naj počaka, da napravita poročilo svojemu poveljstvu. Medtem se je množica, ki se je zbrala zaradi vzonenja, grozeče zbirala na trgu.

Podnadzornik je nato telefoniral centralni policiji, ki ga je obvestila, da je višji nadzornik Don Pasquale po službeni potrebi na stadionu. Ko so ga takoj poiskali mu je pojasnil ves položaj, nato pa je šel na sedež centralne policije, kjer je izvedel, da sta dva kamiona že odpeljala v Škedenj. Šele pozneje je izvedel kaj se je med njegovo odsotnostjo zgodilo.

Njegovo izjavo je potrdil brigadir kriminalne policije Cerlenizza Claudio, ki ga je spremljal.

Podnadzornik Juculano Salvatore, ki je bil prej naveden kot obteževalna priča, priča zdaj v razbremenitev in je zatrdil, da možak, ki je hotel priti na kamijon, ni bil pijan. Ni dišal po vinu, ko se mu je naglo bližal, da mu pokaže svoj krvav obraz.

Razpravo so preložili na današnji dan.

GORICA

Obsodbe demonstrantov

Pred višjim zavezniškim sodiščem so se včeraj zagovarjali udeleženci nedovoljene manifestacije dne 1. julija, obtoženi, da so sodelovali pri nedovoljeni manifestaciji in zaradi dejanj, s katerimi so hoteli kaliti javni red. Sodišče je izreklo naslednje obsodbe: Mirko Spacapan iz Gorice, ulica Sile 22, je bil zaradi žaljenja civilne policije obsojen na tri mesece zapora pogojno; Maksimilijan Jakin je dobil 5 mesecev zapora, ker je metal kamenje proti civilni policiji in izločbenim oknom; Renato Braini, iz Gorice, bo moral zaradi žaljenja civilne policije odsedeti en mesec dni zapora; Marjan Žnideršič, iz Podgore, pa je zaradi udeležbe pri nedovoljeni manifestaciji in zaradi žaljenja civilne policije dobil 4 mesece zapora od tega 3 mesece in 14 dni pogojno.

Predsednik sodišča je bil major J. Stewart Reakes, javni tožilec stotnik G. Gordon Gartside.

Smrt v parku

Pozornost patrulje civilne policije je včeraj priklicalo na klopi v parku Rimembranza iztegnjeno moško telo, ki ni kazalo nikakih znakov življenja. Policijski agenti so se približali in ugotovili, da je moški mrtev. Iz dokumentov, ki jih je imel umrli pri sebi je razvidno, da gre za 57 letnega Ernesta Maurenčiča, stanujočega v ulici Mattioli 15 pri družini Cargnelli. Priskava je ugotovila, da je Maurenčič umrl naravne smrti, in sicer za srčno kapjo. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico bolnišnice v ulici Brigata Pavia.

NESREČE

V bolnišnico so pripeljali 75 letnega kmeta Jakoba Gregorija iz Sv. Lovrenca pri Moši. Gregori je šel preko ceste in se komaj izognil nekemu tovornemu avtomobilu, ki je vozil sode. Tovorni avtomobil pa se je nenadoma ustavil in zaradi sunka se je eden izmed sodov prevrnil na Gregorija in ga hudo poškodoval. Njegovo stanje je zelo kritično.

Delavcema Erminiju Mazzucchiniju in Josipu Gravnerju iz Mirna se je pripetila nesreča pri delu. Prenašala sta sod kavstične sode, toda po nepazljivosti jima je sod padel na tla in soda se je zlila po nogah obeh neprevidnežev. Dobila sta po nogah močne opekline in se zdravita v splošni bolnišnici.

V bolnišnico so pripeljali tudi 76 letnega Edvarda Visintina zaradi raznih ran po glavi, ki jih je dobil pri padcu po stopnicah, 42 letno Pavlo Gomiščak pa zaradi ran na desni roki in 54 letnega Franca Bona, ki je padel z voza in se ranil na desni nogi.

SPORT

TUJA SPORTNA ODPOSLANSTVA NA OBISKU V MOSKVI

Moskva, 24. julija

Francoska, jugoslovanska, bolgarska, italijanska, albanska, romunska, madžarska, avstrijska, perzijska, finska, poljska, češkoslovaška, švedska in norveška, sportna odposlanstva, ki so prispela v Moskvo na proslavo sportnega dne Sovjetske zveze, si ogledujejo mesto. V nedeljo so gostje prisostvovali sportnemu mimohodu na stadionu «Dynama».

Podpredsednik fizkulturnih odborov in sovjetskega sporta Pavel Radenko je izjavil nekemu zastopniku agencije TASS, da so vsem tujim sportnim odposlanstvom dali široke možnosti za preučevanje organizacije fizkulture in športa v Sovjetski zvezi. Gostje bodo obiskali moskovske športne šole, najvažnejše stadione, sedeže sportnih zvez in bodo prisostvovali končnim tekmam v boksarskem prvenstvu Sovjetske zveze, tekmam v težki atletiki in tudi nogometnim srečanjem med najmočnejšimi skupinami. Odposlanstva bodo nadalje obiskala najzanimivejše točke v Moskvi, industrije, znanstvene in učne zavode, muzeje in parke.

MEDNARODNA SPORTNA TEKMOVANJA

Trst, 24. julija

V kneževini Monako so včeraj začeli s sodelovanjem francoskih, belgijskih, nizozemskih, luksemburških, švicarskih in italijanskih kolesarjev veliko krožno kolesarsko dirko, nazvano majhna krožna dirka po Franciji v 6 etapah. Na startu so bili mnogi kolesarji s krožne dirke po Švici in krožne dirke po Franciji.

Rezultati iz osminskega finala na mednarodnem teniškem turnirju v Parizu so naslednji:

Mitič (Jugoslavija)-Destremeau (Francija) 12:10, 6:3, 6:4; Bernard (Francija)-Seguerra (Ekvador) 8:6, 6:3, 6:1; Drobny (Češkoslovaška)-Sagneler (Francija) 6:1, 6:2, 6:1; Vrba (Češkoslovaška)-Berthen (Francija) 6:3, 6:3, 6:3; Patty (USA)-Forte (Francija) 6:2, 2:6, 6:1, 6:1; Browen (USA)-Dubuca (Francija) 6:4, 8:6, 6:3; Petra (Francija)-Jamain (Francija) 6:1, 6:2, 6:3; Pelizza (Francija)-Bouseus (Francija) 6:2, 8:6, 4:6, 6:1.

FIFA KONGRES V LUKSEMBURGU

Trst, 24. julija

Od 25. do 27. t. m. bo v Luksemburgu po osemletni prekinitvi prvič kongres svetovne nogometne zveze. Posebna senzacija kongresa bo ponovni vstop Velike Britanije v zvezo FIFA; Anglija je pred leti iz nje izstopila. Kongres bo pretresal različna vprašanja, med njimi tudi črtanje izvrženega odbora Nemčije in Japonske iz članske liste.

NOGOMETNO SVETOVNO PRVENSTVO V BRAZILU

Trst, 24. julija

Po zadnjih vesteh bo Brazil organiziral nogometno svetovno prvenstvo, in sicer v letu 1948.

RADIO TRST I

263,2 m - 1140 kc

Sreda, 24. julija

17.15 violinski koncert; 18 kvartet Rai; 18.30 različna glasba; 19 glas Amerike; 19.15 malo poezije; 19.45 univerza po radiu; 20.15 ital. vesti; 20.30 kronika iz Amerike; 21.35 antična ital. glasba; 23 zadnje ital vesti; 23.30 nočno zabavišče; 24 zaključek.

RADIO TRST II

411 m - 731 kc

Sreda, 24. julija

17.15 violinski koncert; 18 plesna glasba; 18.15 radijska univerza; 18.30 glasbeni spored; 19 predavanje: Svetovna književnost; 19.15 oddaja odreda Jugoslovanske armade; 19.45 predavanje: Zunanja politika Združenih držav; 20 napoved časa, slov. vesti; 20.15 ital. vesti; 20.30 glasbena razstava; 20.45 sodobne osebnosti; 21 zaključek.

Glavni urednik:
PRIMOŽ B. BRDNIK
Izdaja A. I. S.

WILLIAM SAROYAN 6.

ČLOVEŠKA KOMEDIJA

6. poglavje

PESEM ZA GROGANA

Homer je sedel za mizo nasproti Groganu; telegraf je v tem trenotku molčal, toda kar nenadoma je spet pričel udarjati. Homer je čakal, da bi Grogan odgovoril, toda ta se ni zganil. Homer je stekel na drugo stran mize.

«Gospod Grogan — je dejal — kličejo vas.» Prav na lahko ga je stresel.

«Gospod Grogan — je dejal — zbudite se, zbudite se.»

Homer je stekel po kozarec vode, se hitro vrnil k staremu uradniku, toda ni se upal uporabiti navodil, ki mu jih je ta nedavno dal. Kozarec je postavil na mizo in še enkrat stresel Grogana.

«Gospod Grogan — je dejal prebudite se. Kličejo vas.»

Končno je vrgel telegrafistu vodo v obraz. Grogan se je v hipu predramil, na široko odprl oči, pogledal Homerja, pogledal telegraf in končno vendar odgovoril brzojavnemu pozivu.

«Dobro je bilo — je dejal dečku — zdaj pa hitro! Skodelico črne kave. Urno!» Homer je stekel iz urada h Corbettu. Ka se je vrnil, je imel stari telegrafist oči spet skoraj zaprte, toda z delom je kljub temu nadaljeval.

V redu dečko — je dejal — toda nikar se preveč ne trudi. Nič se ne boj. Saj je vse popolnoma v redu.»

Grogan je za trenotek prekinil sprejemanje brzojavke in pričel piti kavo. «Najprej mrzla voda — je dejal — nato pa črna kava.»

«Da, gospod — je odgovoril Homer. — Ali je kak važen telegram?»

«Ne — je dejal Grogan — prav za prav nič važnega. Poslovne stvari. Nalaganje denarja. Brzojavno pismo je. Nocoj ga ni treba predati. Prav zares nič važnega. Toda zelo važno, da sem bil sposoben sprejeti ga.»

Zdaj je nekoliko zvišal svoj glas, ker se je popolnoma predramil in je bil spet pri močeh. «Že več let me skušajo upokojiti — je zakričal. Povsod hočejo namestiti tiste nove stroje, ki so jih iznašli. Stroji — je dostavil z zaničevanjem — stroji namesto ljudi.» Zdaj je spet govoril polglasno, kot da bi govoril samemu sebi ali pa tistim ljudem, ki so ga hoteli spraviti proč z njegovega službenega mesta. «Če bi izgubil to službo, ne bi vedel kaj početi. Prepričan sem da bi umrl že po enem tednu. Delal sem vse življenje in zaradi tega zdaj še ne mislim prenehati z njim.»

«Da, gospod», je rekel Homer.

«Vem , da morem vedno računati na tvojo pomoč, dečko, je nadaljeval Grogan, ker si mi že pomagal. Prav lepa hvala.» Dal je znamenje za ponovni prevzem prenosa, toda medtem ko je pritiskal na gumb, je še kar naprej krepko in pogumno govoril, kar je bilo Homerju zelo všeč. «Da bi me spravili s tega mesta!» — je kričal. — «Mene, ki sem bil najhitrejši telegrafist na svetu! Hitrejši kot Wolinsky, tako kar se reče oddajanja, kakor tudi sprejemanja in vrhu tega brez napak! Willie Grogan. Ime, ki je znano vsem telegrafistom na svetu in ki vedo, da je Willie Grogan najboljši izmed vseh.» Obmolknil je in se silu nasmehnil — ubogemu dečku, ki je začel s svojo službo ravno prejšnji večer in kot nalašč ravno ob pravem času.

«Dečko, zapoj mi še kako drugo pesem — je dejal — kajti ti in jaz sva še vedno pri življenju.» Homer je takoj pričel peti.

7. poglavje

KADAR PRIDE BRZOJAVKA

Gospa Macauleyjeva je sedela na starem gugalnem stolu v salonu hiše na Saint Clair Avenue in pričakovala svojega sina.

Malo po polnoči je končno ves utrujen in zaspan prišel. Mati je takoj opazila, da je bil nekako neodločen in razburjen. Še preden je odprl usta, je že vedela, da bo govoril polglasno, prav tako kot njegov oče. Za trenotek se je molče ustavil v poltemi. Potem je — namesto da bi začel z najvažnejšimi stvarmi dejal: «Vse je v redu, mama, toda ne maram, da bi ti vsako noč bedela in me čakala.» Po kratkem presledku je še dostavil: «Vse je v najlepšem redu.»

«Razumem — je odgovorila mati — sedi.»

Hotel je lepo mirno sesti v naslanjač, a je zaradi trudnosti kar padel vanj. Mati se mu je nasmehnila: «Vidim, da si truden. Toda vidim tudi to, da si zelo razburjen. Kaj je bilo?» Deček je za trenotek počakal, nato pa začel naglo toda mirno pripovedovati: «Nesti sem moral brzojavko neki gospej v ulico G. Je Mehičanka.» Tu je nenadoma obmolknil in se sunkovito dvignil.

«Ne vem, kako bi ti povedal. Veš, brzojavka je bila iz vojnega ministrstva. Sin tiste žene je padel v bojih, a mi ni hotela verjeti. Ne noben način ni hotela verjeti. Nikoli še nisem videl tako čudno obupanega človeka. Nato mi je dala sladkarije: bile so napravljene iz indijskih fig. Obupno me je objela in mi rekla, da sem njen sin. Če je bilo njej prav, je bilo tudi meni vseeno. Tudi do sladkarij mi ni bilo bog ve kaj. «Znova je obmolknil.

«Toda neprestano me je gledala, kot da bi bil v resnici njen sin, tako da sem končno že sam mislil, da sem res. Prav slabo mi je bilo. Ko sem se nato vrnil v urad, sem našel gospoda Grogana, tistega starega, ki sprejema telegrame, popolnoma pijanega, popolnoma tako, kot mi je že svoj čas napovedal. Ukrenil sem tako, kot me je bil naučil; v obraz sem mu vrgel vode ter mu prinesel skodelico črne kave, da sem ga sploh mogel predramiti. Kajti če ne bo v redu opravljal svoje službe, ga bodo upokojili, kar pa njemu nikakor ni všeč. Pregnal sem njegovo pijanost in ga tako usposobil, da je mogel nadaljevati svoje delo. Potem mi je pripovedoval tolliko stvari, ki so se mu v življenju pripetile; nazadnje sva pričela peti. Vem, da so to smešne stvari, toda kljub temu sem ves pobit in otožen.»

Obmolknil je za trenotek in pričel vznemirjeno hoditi po sobi; nato se je ustavil pred odprtimi vrati in nenadoma, ne da bi pogledal materi v obraz, rekel: «Nikoli se še nisem čutil tako strašno samega. Niti tedaj, ko je umrl naš oče, se nisem tako počutil. Tedaj smo gledali nate, ki si si toliko prizadevala, da ne bi čutili kake spremembe. V resnici se ni prav nič spremenilo. Vse je bilo v redu. Ne vem, kako je to, toda zdaj se mi zdi, da se je vse spremenilo. Vse, prav vse — je dodal z odločnim glasom — čutim se tako samega, a sam ne vem, zakaj. «Potem je stopil k njej roko: «Mati?»